

13.8.1

70a → (דברה תורה כלשון בני אדם) 71a (תחילת הפרק)

1.	וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן זֹאת חֻקַּת הַפֶּסַח כֹּל בֶּן נֹכַר לֹא יֹאכַל בוֹ: וְכָל עֶבֶד אִישׁ מִקְנֵתָה כֶּסֶף וּמִלְתָּה אֹתוֹ אַז יֹאכַל בוֹ: תוֹשֵׁב וְשֹׁכֵר לֹא יֹאכַל בוֹ: שמות פרק יב פסוק מג-מה
2.	וְכִי יִגֹּר אֶתְּךָ גֵר וְעָשָׂה פֶסַח לֵה' הַמּוֹל לֹךְ כָּל זָכָר וְאַז יִקְרַב לַעֲשֹׂתוֹ וְהָיָה כְּאִזְרַח הָאָרֶץ וְכָל עֶרְל לֹא יֹאכַל בוֹ: שם פסוק מח
3.	וְכָל זָר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ תוֹשֵׁב כֹּהֵן וְשֹׁכֵר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ: ויקרא פרק כב פסוק י
4.	אִישׁ אִישׁ מִזְרַע אֶהְרֹן וְהוּא צְרוּעַ אוֹ זָב בְּקִדְשֵׁי לֹא יֹאכַל עַד אֲשֶׁר ... ויקרא פרק כב פסוק ד
5.	אֵל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נָא וּבִשְׁל מִבִּשְׁל בְּמֵימַם ...: וְלֹא תוֹתִירוּ מִמֶּנּוּ עַד בִּקְרַר וְהִתְרַם מִמֶּנּוּ עַד בִּקְרַר בְּאֵשׁ תִּשְׂרַפּוּ: שמות י: טז

- I האכלת תרומה and אכילת תרומה vis-à-vis כהנים more problematic משנה א'
- a ערלים וטמאים
- They may not eat
 - Their wives and slaves may eat
- b כרות שפכה and פצוע דכא
- they may eat, as well as their slaves
 - their wives may not eat unless they haven't had relations since becoming פסול
- II פצוע דכא וכרות שפכה definition of משנה ב'
- a פצוע דכא – if even one testicle was smashed
- b כרות שפכה – if the membrum is cut off; if even the smallest part of the corona is attached, not פסול
- III תרומה that ערל is banned from פסח (as per v. 2), similarly for תרומה
- a v. 1::v. 3 (תושב שכיר); just as ערל is banned from פסח (as per v. 2), similarly for תרומה
- ערל (ערל v. 4 – איש איש – ר"ע)
- b must be מופנה (superfluous) since otherwise we could challenge analogy:
- פיגול, נותר וטמא as it involves the potential problems of פסח
 - תושב ושכיר in v. 3 are not superfluous – both are needed (if only תושב was written, סד"א it means a 6-year עבד; but an עבד נרצע eats)
 - תושב ושכיר in v. 1 are extra – since an עבד עברי doesn't belong to his master (as evidenced by תרומה) so he's חייב בפסח
 - Challenge: תרומה ר"א maintains that מופנה מצד אחד may be inferred but challenged
 - Answer: since both תושב and שכיר are extra, one can be "assigned" to תרומה → מופנה on both sides
- c Challenge: if so, just as פסח is prohibited to (אבל) אונן, similarly תרומה (which is not true)
- Answer: זר in v. 3 is exclusive – only זרות and not אנינות
 - Challenge: why not use exclusive term to box out ערלות?
 - Answer: תרומה::פסח sets up analogy between שכיר
 - Challenge: why accept analogy for ערלות and exclusion for אנינות
 - Answer #1: ערלות has more unique components (מעשים כרותים בדבר העבד) than אנינות (anytime, anyone, out of his control to repair)
 - Answer #2 (רבא): without "overbalance", ערלות; it's explicit in re פסח; re פסח from מע"ש (אנינות) re פסח; it's explicit in re פסח
- d Challenge: why not infer that מילה of his sons and slaves bars him from תרומה as in case of פסח?
- Answer: מילה או יאכל בו is exclusive to פסח
 - Challenge: why not read exclusivity for his own ערלות?
 - Answer #1: his own ערלות has more significant components (כרת, גופו)
 - Answer #2: without "overbalance", unreasonable that ערלות would matter but זכריו ועבדיו would
- e Tangential applications: now that בו is used exclusively in context of ק"פ...
- Application #1: what does לא יאכל בו נכר בן נכר exclude?
 - Answer: מע"ש – apostasy doesn't bar from eating מע"ש
 - Application #2: what does לא יאכל בו ערל כל ערל exclude?
 - Answer: מצה – the ערל is still במצוה ובמרור
 - ק"פ both ערל and נכר בן נכר need to be explicitly banned from ק"פ
 - weak points: נכר בן נכר isn't physically disfigured; ערל isn't spiritually self-disenfranchised
- f tangential application #2: ממנו x3 (v. 5) – derivations as per יצחק ר' (74a)

IV Analyzing ר"ע's derivation

- a ערלות איש איש extends to אניות
- b *challenge*: why not extend it to אניות?
- i *Answer*: זר in v. 3 is exclusive – only זרות and not אניות
- ii *Challenge*: why not use exclusive term to box out ערלות?
- iii *Answer*: איש איש extends to ערלות
- iv *Challenge*: why accept analogy for ערלות and exclusion for אניות?
- 1 *Answer #1*: ערלות has more unique components (מעשים כרותים בדבר העבד) than אניות (anytime, anyone, out of his control to repair)
- 2 *Answer #2 (ר"א)*: without "overbalance", prefer ערלות; source is איש איש; identify something (ערלות) which only applies to an איש (and not an אשה)
- c *Question*: What does ר"ע do with תושב ושכיר (in תרומה)?
- i *Possibility #1*: to include circumcised non-Jews in the ban from פסח
- 1 *Challenge*: non-Jews are inherently called ערלים, as per ג'יא נדרים
- 2 *Rather*: to include:
- (a) ר"ע disagrees (א"א) הטפת דם ברית – קטן שנולד מהול
- (b) ר"ע considers him a full גר and wouldn't be excluded, *contra* ר"ע
- d *Parallel Question*: What does ר"א do with איש איש?
- i *Answer*: דברה תורה כלשון בני אדם (i.e. the תורה is written in "normal" language and איש איש is simple a linguistic idiom, should not be understood as an expansive phrase)